

בית המשפט העליון כבית משפט לערעורים פליליים

27 דצמ 2016
3206-16, 3079-16

ע"פ 3206/16 /3079/16
שבתאי פ. ואח' נ' מדינת ישראל

השופטים

1. י' דנציגר
2. ע' פוגלמן
3. א' שהם

המערער

1. המערער בע"פ 3079/16/המערער בע"פ 3206/16 : ש.פ.
2. דרור לוינסקי

ע"י עו"ד רן שחם
עו"ד יעקב קמר

- נגד -

המשיבה

מדינת ישראל
ע"י עו"ד נילי פינקלשטיין

פסק דין

השופט י' דנציגר:

לפנינו שני ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בת"פ 15-04-52907 שניתן על ידי כבוד השופט כ' סעב ביום 2.3.2016.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

כתב האישום

1. בכתב האישום יוחסו לשני המערערים - דרור לוינסקי (להלן: לוינסקי) וש.פ.ש.פ. (להלן: פ.) שתי עבירות של קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ושתי עבירות של שוד, לפי סעיפים 402(א) ו-29 לחוק העונשין. כמו כן, יוחסו ללוינסקי שתי עבירות של נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה) ואילו לפ. יוחסו שתי עבירות של איסור לנהוג בלי רישיון נהיגה, לפי סעיפים 10(א) ו-62(1) לפקודת התעבורה.

2. לפי כתב האישום, בשתי פעמים שונות במהלך חודש אפריל 2015, הצטיידו המערערים במסכת סקי ובאקדח צעצוע לצורך ביצוע שוד. פעם אחת שדדו השניים סניף דואר בחיפה, כאשר לוינסקי נכנס לסניף כשפניו מכוסות ובידו אקדח הצעצוע, ושדד מפקיד הדואר סך של כ-10,400 ש"ח, בעוד פ. ממתין לו ברכב. לאחר ביצוע השוד נמלטו השניים מהמקום באמצעות הרכב ובדרך השליכו את המסכה ואת אקדח הצעצוע. כל זאת, כאשר לפ. אין רישיון נהיגה תקף. בימים שלאחר מכן נהג לוינסקי מספר פעמים ברכב, על אף שביום 8.4.2015 נשלל רישיונו. כעשרה ימים לאחר השוד בסניף הדואר, ביצעו השניים בשיטה דומה שוד נוסף בחנות Yellow בחיפה, שם הסתכם השלל בסך של כ-1,200 ש"ח.

הכרעת הדין וגזר הדין

3. בימים 11.10.2015 ו-11.11.2015 בהתאמה, הורשעו לוינסקי ופ., על יסוד הודאתם, בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום. בית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקירי שירות המבחן בעניינם של המערערים.

4. ביום 2.3.2016 גזר בית המשפט המחוזי את דינם של שני המערערים. לאחר שדן בכלל השיקולים ואף התייחס בהרחבה לתסקירי שירות המבחן, נקבע כדלקמן:

על לוינסקי גזר בית המשפט המחוזי 54 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו; מאסר על תנאי של 15 חודשים למשך שלוש שנים, בתנאי שלא יעבור עבירה של שוד או עבירת אלימות או רכוש שהיא פשע ויורשע עליה בדין בתוך תקופת התנאי; מאסר על תנאי לתקופה של ששה חודשים למשך שלוש שנים, בתנאי שלא יעבור עבירת אלימות מסוג עוון או עבירה לפי סעיף 499 לחוק העונשין או עבירה של נהיגה בזמן פסילה ויורשע בגין אחת מהן; פסילת רישיון נהיגה למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר; ששה חודשי מאסר בפועל בגין העבירה של נהיגה בזמן פסילה - עונש זה יהיה חופף לעונש המאסר האמור לעיל; 12 חודשי פסילה על תנאי למשך שלוש שנים, בתנאי שלא יעבור עבירה של נהיגה בזמן פסילה.

על פ. גזר בית המשפט המחוזי 60 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו; הפעלת מאסר מותנה בן שמונה חודשים, שעמד לחובת פ. בגין עבירות של התפרצות למקום מגורים וניסיון פריצה לרכב, בחופף; מאסר על תנאי של 15 חודשים למשך שלוש שנים, בתנאי שלא יעבור עבירה של שוד או עבירת אלימות או רכוש שהיא פשע ויורשה בגינה בדין בתוך תקופת התנאי; מאסר על תנאי לתקופה של ששה חודשים למשך שלוש שנים, בתנאי שלא יעבור עבירת אלימות מסוג עוון או עבירה לפי סעיף 499 לחוק העונשין או נהיגה בזמן פסילה ויורשע בגין אחת מהן; פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 10 חודשים מיום שחרורו מהמאסר; ששה חודשי פסילה על תנאי למשך שלוש שנים, בתנאי שלא יעבור עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה או נהיגה בזמן פסילה ויורשע בגינה.

בשל מצבם הכלכלי של המערערים, התמכרותם לסמים ותקופת המאסר שהוטלה עליהם, נמנע בית המשפט מלהטיל עליהם קנס ופיצוי, וזאת מבלי לפגוע בזכותו של מי מהמתלוננים לתבוע מהם פיצוי בהליך אזרחי.

כמו כן, מכיוון ששני המערערים הביעו רצון להשתלב בהליך טיפולי ושיקומי בתחום הטיפול בהתמכרות לסמים במסגרת מאסרם, הורה בית המשפט לשירות בתי הסוהר לבדוק אפשרות שילובם בתכנית כאמור.

5. במסגרת גזר הדין נתן בית המשפט המחוזי ביטוי לחומרה של עבירת השוד, המגלמת פגיעה בכלל הציבור ובפרט בקרבנות שאוימו באמצעות מה שנחזה להיות כלי נשק; להרתעה הנדרשת; לסכנה הגלומה בעבירות התעבורה שביצעו המערערים; לתכנון מראש של העבירות שהתבטא בהצטיידות באביזרים; לנזק שנגרם (הכסף שנשדד); לרדיפת הבצע שהיוותה לדבריו את המניע לביצוע העבירות; וכן הביא בחשבון את הודיית המערערים והחיסכון בזמן שיפוטי, דבר שבא לידי ביטוי בחפיפת חלקים מהענישה בגין העבירות השונות וחלק מהמעשים (אף שנקבע כי מדובר במעשים נפרדים שיש לקבוע מתחם ענישה נפרד בגין כל אחד מהם). כמו כן הביא בית המשפט בחשבון כי ללוינסקי אין עבר פלילי (אם כי לחובתו 30 הרשעות בגין עבירות תעבורה) ואת העובדה שיש לו משפחה נורמטיבית התומכת בו; וכן את עברו הפלילי המכביד של פ., הכולל 10 הרשעות, בגין ריצה עונשי מאסר ממושכים.

טענות המערערים

6. שני הערעורים מופנים כנגד רכיב המאסר בפועל בגזר הדין.

7. בערעורו של פ. נטען, כי שגה בית המשפט כשנמנע מלקבוע מתחם אחד לשתי עבירות השוד, שכן מדובר בפער זמנים קצר, שיטת ביצוע זהה, ורקע זהה לביצוע (מימון צריכת הסמים). עוד נטען, כי בית המשפט קבע מתחם גבוה המתאים לנסיבות חמורות בהרבה. הודגש כי מדובר בשוד באמצעות אקדח

פלסטיק, ללא אלימות. עוד נטען, שבית המשפט המחוזי התעלם מהיחסים בין המערערים, אשר גרמו לכך שפ. לא יכול היה לסרב לשותפו ולהימנע מביצוע העבירות, וכן התעלם מכך שפ. לא היה הגורם הדומיננטי בביצוע. עוד נטען, כי בית המשפט לא נתן כל משקל לחרטה של פ. ולהתרשמות שירות המבחן ממודעותו למצבו ומהמוטיבציה הקיימת אצלו לחידוש הליך גמילתי ושיקומי. בדיון בעל-פה, שם בא כוחו של פ. - עו"ד ר' שחם - את הדגש על המניע לביצוע העבירות, שהוא ההתמכרות לסמים והצורך לממן את רכישת הסמים.

8. בעניינו של פ. הוגש תסקיר עדכני ממנו עולה כי מדובר באדם כבן 52, גרוש, אב לשני ילדים בוגרים. לדברי שירות המבחן מדובר באדם בעל זהות מגובשת של אדם מכור, שניהל אורח חיים עברייני, עבר מספר ניסיונות גמילה ושיקום אך לא הצליח לשמור על ניקיון לאורך זמן. פ. משולב במחלקה טיפולית לגמילה בכלא, מביע מוטיבציה ורצון לשמור על ניקיון מחומרים ממכרים. לצד האמור, התרשמות הגורמים הטיפוליים היא שפ. מתקשה לערוך שינוי משמעותי. המלצתו של שירות המבחן היא לאפשר לו למצות את ההליך הטיפולי בכלא.

9. בערעורו של לוינסקי הושם הדגש על נסיבותיו האישיות. מדובר באדם בן 46, מבית נורמטיבי, בן לניצולי שואה מבוגרים שתרמו כל חייהם לחברה ואב לילדה בת 13. נטען כי לוינסקי לוקח אחריות מלאה על מעשיו, שנגרמו עקב התדרדרותו לסמים קשים, והצורך בכסף כדי להשיג את הסם. לוינסקי התאשפז בעבר מספר פעמים במכוני גמילה אולם בכל פעם הגמילה לא החזיקה מעמד זמן רב. נטען בערעור כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספיק לגורמים המקלים, כגון הנסיבות האישיות, היעדר עבר פלילי והמניע לביצוע העבירה, קרי, התמכרות לסמים והנזק המזערי שנגרם, הן ברכוש והן בנפש. עוד הדגיש לוינסקי את האופי החובבני של המעשים ואת הודייתו המהירה משעה שנעצר. לוינסקי מדגיש כי עוד לפני שהחל בהליך טיפולי נגמל מסמים בין כותלי הכלא, חרף הסבל שהיה כרוך בכך. לוינסקי טוען עוד, כי בית המשפט הסתמך על פסיקה מחמירה שהנסיבות בה היו חמורות בהרבה מהנסיבות דנן. כמו כן, שמענו בדיון בעל-פה, שהתקיים ביום 21.12.2016, את בא כוחו של לוינסקי - עו"ד י' קמר - אשר חזר והדגיש את טענותיו בכתב הערעור.

10. גם בעניינו של לוינסקי הוגש תסקיר שירות מבחן עדכני ממנו עולה כי הוא השתלב במחלקה לטיפול בהתמכרויות בין כותלי הכלא. כמו כן, השתלב בתעסוקה, ללא עבירות משמעות או אירועים חריגים. גורמי הטיפול התקשו להעריך את הצפי לסיום הטיפול. עוד צוין כי משפחתו מגיעה לבקרו באופן קבוע.

טענות המשיבה

11. בדיון שהתקיים לפנינו, טענה באת כוח המשיבה - עו"ד נ' פינקלשטיין - שאין מקום להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי. בהתייחס לטענה בדבר היעדר עבר פלילי ללוינסקי, טענה המשיבה, כי שיקול ההגנה על הציבור מחייב את הענישה החמורה שהושתה עליו, כמו גם על פ. עו"ד פינקלשטיין עמדה על הפגיעה שנגרמה לציבור ולמתלוננים וכן ציינה שהעונש נגזר באופן מותאם לכל אחד מהמעוררים. כן הגישה באת כוח המשיבה פסיקה התומכת בגישתה.

דיון והכרעה

12. בראש ובראשונה יודגש, כי לא ראיתי מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט לפיה שני מעשי השוד אינם מהווים "מעשה אחד" לצורך קביעת מתחם הענישה. לדידי מדובר במעשים נפרדים, מה גם שבית המשפט ממילא חפף במידה רבה את העונשים שנגזרו בגין כל אחד מהמעשים, כך שבמקרה דנן אין משמעות מעשית לטענה זו.

13. על אף האמור לעיל, לאחר שעיינתי בחומר הכתוב, לרבות בכתבי הערעור, בתסקירי שירות המבחן ובפסיקה שהועברה לעיוננו, וכן לאחר ששמענו את טיעוני הצדדים בעל-פה, אמליץ לחבריי להקל הקלות מה בעונשם של המערערים, באופן שעונש המאסר בפועל של כל אחד מהם יופחת בששה חודשים, כך שעל פ. יושת מאסר בפועל של 54 חודשים, בניכוי ימי המעצר, ואילו על לוינסקי יושת מאסר בפועל של 48 חודשים, בניכוי ימי המעצר.

14. מבלי להקל כהוא זה בחומרת מעשיהם של המערערים, השיקולים שהביאו אותי להמליץ על הקלה מסוימת בעונשם של המערערים הם אלה: בראש ובראשונה, לא ניתן להתעלם מכך שבית המשפט המחוזי השית על המערערים עונשי מאסר ממושכים המצויים ברף הגבוה של עונשים הנגזרים במקרים מסוג זה. בנוסף, התרשמתי שיש ממש בטענות המערערים לפיהן בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספיק לשיקולים לקולא בעניינם, מלבד הודייתם של המערערים במעשים. לא ניתן להתכחש לכך שהמעשים בוצעו ללא אלימות פיסית ממשית, כשהצטיידותם של המערערים באקדח צעצוע - להבדיל מנשק קר או חם - מצביעה, במידה מסוימת על כך שלא היה בכוונתם לנקוט אלימות (להבדיל מהפחדה ואיום, שאין להפחית מחומרתם); לכך שהמניע למעשים כפי הנראה לא היה הרצון "להתעשר" ורדיפת בצע, כפי שקבע בית המשפט המחוזי; החובבנות היחסית שבה בוצעו המעשים והעובדה שלא היה ניסיון של ממש לטשטש את עקבותיהם (שימוש ברכב הרשום על שם לוינסקי לדוגמא); וכן הודייתם המהירה של המערערים במשטרה ובבית המשפט. בד בבד, העונשים האמורים, גם לאחר הפחתתם, עדיין מבטאים את הסלידה מהמעשים החמורים שביצעו המערערים ומהנזק שגרמו הן הכספי והן הפגיעה הנפשית בפקיד הדואר ובקופאית חנות ה-Yellow, את הרצון להרתיע מביצוע מעשים כאלה בעתיד, ואת הרצון להגן על הציבור מפני המערערים, כפי שהדגישה המשיבה.

15. סופו של דבר, אמליץ לחבריי להפחית בעונשיהם של המערערים כאמור בסעיף 13 לעיל.

ש ו פ ט

השופט פוגלמן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט שהם:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתן היום, 27.12.2016 (27.12.2016‏כ"ז בכסלו התשע"ז) (27.12.2016‏).

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

שופט

שופט

שופט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. W02.doc_16030790
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il